

ABONAMENTUL
 Pe an : 24 Cor.
 Pe luna : 12 :
 Pe 1 lună : 2 :
Noul de Duminecă
 pe an 4 Cor. — Pen-
 tru România și America
 10 Cor.
Noul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
șI ADMINISTRAȚIA
 Deák Ferenc-utca 20.
INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscrise nu se în-
 pozăz.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

După sărbătoare.

Poporul român și-a serbat în deplină pace și liniște frumoasa și plina de profund înțeles sărbătoare a iernii: Nașterea Domnului. În orașe precum și în întinderea satelor unde locuiesc mai ales români, s'a prăsunuit, sălășuindu-se parecă avea bunăvoirea între oameni.

De nicăieri nici o știere, nici o veste disarmonică a acestei sfinte și maestoase păci, care vine așa de rar și se duce atât de iute dintre noi. Viața lărmuitoare și sbuciumată s'a schimbat în pacea tinerită a familiei și sfintele biserici trei zile dearândul au fost tixite de mulțimea credincioșilor. Toată grija cea lumească nu a fost lăpată, pentrucă nu sunt vremile de așa, oamenii s-au iubit însă mai mult și aceasta a făcut să amuțească certele, să se suspende vrăj-mășile.

Trebile obștești au fost însă cu atât mai mult discutate cu cât mai mare eră dispoziția de înțelegere între oameni. Aproape pretutindenea grija școalelor a predominat asupra tuturor afacerilor publice. Comitetele și sinoadele parohiale pe alcătuirea au trecut deja peste aceasta grăje, în cele mai multe locuri însă acum se pun la cale lucrurile și se chibzuiesc mijloacele, cari, natural în majoritatea cazurilor lipsesc. Unde este însuflețire și conștiință națională, nu-i vorbă, ele se găsesc și din pământ, dar, aceasta nu este pretudineni, căci de ar fi ce ar mai putea sta în calea desăvârșitei noastre măntuirii? Iar unde nu este, acolo e amenințată cultura națională și școala românească își trăiește cele din urmăzile.

Dintre toți arhierii celor două biserici ale neamului unul singur s'a gândit cu priilejul acestor sfinte sărbători la aceasta mare și extrem de importantă chestie, care ne preocupa pe toți: la școală, îndemnând cu cuvinte însuflătoare poporul la jertfă pentru școala națională. Aceasta este I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Meșian, care în locul cuvintelor banale ale obicinuitelor pastorale cu care se lungește de cele în mod cu totul inutil slujbele lungi ale sărbătorilor a trimis credincioșilor cuvinte simțite, cuvinte cari au aflat ecou în foate inimile.

Ne face o deosebită placere să constatăm că pastorală I. P. S. Sale a făcut o esențială impresie nu numai între credincioșii săi ci în toată lumea românească. Si suntem convinși că sfaturile I. P. S. Sale nu vor rămânea fără rezultat.

A doua chestie care a preocupat pe oameni în aceste zile de sărbătoare a fost afacerile clubului parlamentar, ventilate cu câteva zile mai înainte în publicitate de deputatul Ioan Suciu. Asupra acestora comentariile variau.

Unii — și trebuie să spunem că aceștia erau cei mai mulți — aprobau desvălurile lui Suciu, pe care ziarul acesta încă le cunoștea, dar asupra cărora a crezut că e mai bine să-și impue rezervă. Aceștia zic, că nu se poate sана o stare de lucruri ascunzând o și dl Suciu nu a făcut de cât un bun serviciu clubului. Dau apoi îndeosebi dreptate dlui Suciu privitor la nemulțumirea sa cu conducerea și cu faptul că nu se face nimic în chestia organizării.

Alții, dimpotrivă îl desaprobau pe dl Suciu, pentrucă, zic ei, nu trebuia să ventileze în publicitate afaceri de ordin curat interne ale clubului, oferind astfel material dușmanos presei străine și slabind înafară poziția clubului.

Mai erau apoi unii — aceștia însă de tot puțini — cărora nu le place nici un fel de critică la adresa deputaților, ca să nu se desiluzioneze — zic ei — poporul. Aceștia condamnau fără judecată acțiunea dlui Suciu.

Și unii și alții nădăduiesc însă — aceasta o nădăduim toți — că incidentul se va aplana azi și mâine în Budapesta, unde au fost convocați toți membrii clubului. Și nu numai atât, o aranjare personală a incidentului ci o asigurare, o garanție așteptată din consfătuirea de azi a clubului, că politica națională nu se va mai lăsa ca până acum la discreția unuia ori altuia ca să facă *experimentări* cu ea, cu cari în urmă clubul simplamente nu se identifică, — ci organizându-se pe baza unei discipline severe va proceda de aci înainte unitar, deschis, pe față primind totdeauna răspundere pentru actele sale. Lipsa aceasta de disciplină, de subordonare a convingerilor și părerilor individuale unei singure păreri și convingeri colective, s'a observat din capul locului în actele ce emanau adesea atât de contradictorii dela membrii clubului.

Jurnalele ungurești erau pline cu interviuri, cari se bătaau în cap unele cu altele, de ale deputaților cari aveau aerul să reprezinte toți vederile clubului. Câte situații încurate, interpretări greșite și confuzii n'au fost pricinuite în chipul acesta. Pânăcă lucrurile mergeau însă bine în Budapesta și activitatea clubului mergea crescând, nimeni nu se putea opri, în aceste greșeli. Mai târziu însă, când s'au schimbat lucrurile și diapasonul a tot scăzut, s'a putut observa că și aceasta lipsă de disciplină de care suferă organizarea internă a clubului este una din cauzele cari împiedecă și zădărniceste o luptă cu rezultate.

Acstea idei se desprind din cele două zile de sărbătoare, ca unele cari au preocupat marea societate românească, tot mai mult numeroasă, și mai conștientă de problemele vieții sale publice și politice. Acum când ne putem da seama de aceasta, de existența

unei opinii publice românești, care judecă și controlează, răsplătește și pedepsește, par că ne vine să întemeiem pe aceasta constatare cea mai mare speranță a viitorului nostru.

Când se va prezinta proiectul sufragiului universal. În ziua de 8 c. discutându-se proiectul de buget al ministerului de Interne, la întrebarea lui Barabás, ministrul Andrassy a răspuns că proiectul acesta îl va prezinta dietei la primăvară, în Martie ori în Aprilie. Munca cea mai grea este, a zis ministrul, împărțirea — cercurilor electorale... Adeacă, vorbind sincer: combinația de a scurta cât mai mult pe naționalități.

Andrássy poftit să — plece. Deputatul Rátkay László scrie în organul kossuthist următoare:

»Putem să lucrăm împreună și în ceeace privește aducerea legii electorale. În ce privește ideile conducătoare, suntem de acord în marea lucrare. Nouile alegeri nu le poate însă conduce decât un bărbat care este *aderent și membru al actualei majorități*, va să zică al partidului kossuthist. Chestia mai bine se poate rezolva prin schimbare de portofoliu, și încă îndată după ce s'a făcut legea electorală. Pentru d'aci încolo scopul legislaturei nu va fi altceva decât pregătirea nouilor alegeri epocale. E nevoie, întâi de toate, ca în fruntea comitetelor să fie fișpani kossuthiști. Să nu pretendă nimici delă deputații independiști să joace rol de operetă, ca din curtoazie să privească imposibili cum fișpanii în cîte un comitat slabesc puterea partidului independent. Măi trebuie apoi ca în ministerul de interne să fie un secretar de stat kossuthist.«

Se începe bine. Acum să vedem urmarea: ce răspunde Andrassy?

X Björnson către „Tribuna“.

Azi am primit o scrisoare dela marele poet și apărător al naționalităților Björnson. Ne face cunoscut că a primit pe colaboratorul nostru din Roma dl Pompiliu Robescu, care i-a dat numeri din »Tribuna« (cu osânde ce suferim) și ne roagă să-i mai trimitem tot ce credem că, utilizând dânsul, în studiul ce scrie, poate să folosească afacerilor naționalităților.

Naționalizarea socialiștilor români.

De I. Russu Șirianu.

In prima perioadă a propagandei socialești în satele române, se știe: »Tribuna« combătuse cu asprime și adesea chiar cu violență »predicele« socialiste, cum le zicea poporul. Bine înțeles, nu combătusem ideile democratice cari formează fondul programului socialist, ci apucăturile detestabile ale unor »apostoli« cari nu puteau avea nimic comun cu firea și aspirațiunile poporului român. In articoli număroși, răspândiți și în broșuri, arătam că în tactica socialiștilor onorabili nu poate să între sedu-

cerea poporului, cu atât mai puțin exploatarea acestuia.

Agenții socialisti, cari cutureau pe acea vreme satele românești, neavând nici o înrudire sufletească cu poporul român, în realitate n'au căutat să câștige — aderenți, ci își vedea de interesele personale. Se duceau să »predice« unde erau bine plătiți; membrii în partid recrutau făgăduind pământ (holde) și drepturi, mergând până la înșelarea bunei credințe a țărănimiei, și mai presus de toate propagau un internaționalism care mâna apa la moara propagandei de maghiarizare, spunând că nu trebuie să ne prea rupem pentru — limbă, fiind tot una, ori ce limbă am vorbi, după cum nu e vre-o nevoie nici de biserică.

Se propaga astfel destrăbălarea, și se contribuia la zăpăcirea spiritelor nevinovate până atunci. S'a căutat mai ales un lucru: compromiterea preoțimie noastre, dupăcum s'a agitat și împotriva școalei confesionale române. Cu alte cuvinte: se lovea în ceeace este mai de preț pentru viața noastră națională.

Numai așa se explica faptul, că pe când partidului național român nu i-se permitea nici o întrunire, p'atunci propagandistii socialisti așa zicând erau ajutați de oamenii stăpânirii: se bătea toba în sat, să vină oamenii la adunare, și în multe părți adunările socialiste se țineau în curtea casei satului ori chiar în sala primăriei.

Era simplă socoteala guvernului: în felul acesta voia să spargă partidul național român ori să-i paralizeze ori ce acțiune.

Nu cunoștea însă guvernul un lucru: bunul simț al poporului românesc și alipirea lui pe lângă cele strămoșești.

Cetitorii și coloanele ziarului nostru sunt mărturie, că noi chiar p'atunci, pe când protestam împotriva demoralizării ce se propagă așa zicând din oficiu, spuneam și a-creea, că toată blâstămăția are să se răsbase, iar ceice se vor căi, vor fi oamenii stăpânirii.

Așa a și fost.

Singurul comitat locuit de român unde mai cu stăruință au lucrat socialistii, Bihorel, a trimis în parlament deputați opozanți... Agenții socialisti, pentru a câștiga încrederea poporului, se stie, îmblăteau și pe domnii dela putere... Pe când au sosit alegerile, poporul adică atâtă mai reținuse dela adunări: pentru toate retele de vină sunt domnii cari fac legile, oamenii stăpânirii deci. Când au venit candidații kossuthiști și au spus că ei au în program dărâmarea acestei domnii, români i-au primit cu încredere, mai ales că făgăduiau și ei marea cu sarea. I-au și ales și la cea mai apropiată alegere au continuat, de asemenei, să țină cu ei, nevrând să stie nici chiar de partidul național.

După cum români s'au convins însă în scurtă vreme, că d'alde Salujinsky nu binele lor l-a căutat, ci pricopseala proprie, că cei mai mulți agenți socialisti predicau pentru — bani, așa s'au convins și de alt mare adevăr: că nici kossuthiștii nu sunt oameni mai de treabă și că usurare în soartea lor nu poate aduce de cât *cei d'un sânge cu ei, frații lor!*

Iată de ce, cu toată propaganda desfrânată a pretinșilor socialisti Vântură-Țară, cari cum au venit așa s'au dus, și cu toată zăpăceala ce au căutat să împrăștie kossuthiștii, la alegerile din urmă români au ales cincisprezece deputați și în alte multe cercuri au desvoltat o putere de respectat.

S'a dovedit astfel că partidul național român. Un lucru acesta, despre care s'au convins *toate* partidele maghiare. S'a dovedit, că singura pârghie cu care se poate lucră printre români este *limba și apelarea la sentimentul lor național*. Iată de ce partidul kossuthist și a fondat foaie scrisă românește (»Lumina« din Budapesta) iată de ce constituționaliștii au mănat în luptă pe Moldovan Cergely cu »Ungaria« lui din Cluj și pe Burdia cu »Severinul« din Caransebeș; iată de ce încă de mult comitetul socialist din Budapesta a scos mai multe foi socialiste românești (slab redactate, de altfel), iar acum a admis (ori poate a pus chiar la cale) ca *români să se organizeze separat*, să fie un partid socialist român.

Despre primul congres al acestui partid socialist român ne ocupăm în altă parte a ziarului.

Aci vrem să arătăm un singur lucru: era firesc ca și în Ungaria socialismul să facă un pas spre *naționalizare*. Pentru că nu fusese firesc ce căuseră socialistii la începutul propagandei. Unui ovreu ca Salujinsky îi poate fi adecație indiferent în ce partid luptă (dovadă că dela socialisti a trecut acum la kossuthiști); unui muncitor ungur poate să-i vină la socoteală când se propagă școală de stat, știind că în acestă școală numai ungurește se va propune; ungurul poate să stea nepăsător când se vorbește contra bisericii: el știe că și așa tot ungur rămâne. Românul știe însă, că biserică ne-a fost scut de veacuri și numai alipiți de ea, ne-am păstrat limbă și obiceiurile... Iar aceia dintre noi, cari au învățat carte, știu, că *de către ori stăpânirile s'au atins de biserică noastră*, au făcut o nu pentru a ne înălță sufletele și a ne îndrepta spre calea măntuirei, ci *pentru că astfel să ne răpească limba...* În privința asta între calvinii lui Rákoczy și între catolicii lui Apponyi nu e nici o deosebire.

Nu ne poate fi deci tot una, dacă suntem într'un partid care luptă nu numai pentru drepturile cetățenești ci și pentru *școală și biserică națională*; — ori într'un partid căruia nu-i pasă, ba ar dori, ca în școală să se învețe numai ungurește, iar preoții, parintii noștri, să fie slujitori nu poporului, ci guvernului!

Iată de ce m'am bucurat ascultând în congresul socialist românesc, cum un tinăr orator vorbea cu năcăz de Apponyi, care prin școală tinde la maghiarizarea »noastră« și se pronunță cu căldură pentru școlile »noastre« românești... Si congresul întreg îl aprobă, iar eu mă simțeam ca în mijlocul fraților, ca la o adunare națională.

In felul acesta români înregistrați în partidul socialist se apropie de frații lor din partidul național.

Așa e bine.

Nu doar decât puține zile, de când socialistii din Austria au făcut acelaș lucru: s'au diferențiat după *naționalitate*, organizațându-se fiecare neam separat... »Pentru nici o grupare etnică nu e cu puțință un rol activ în progresul omenești, o contribuire la tezaurul civilizației omenești, decât dacă ea se constituie ca națiune, desvoltându-și înșuirile spiritului său propriu, geniul său național; altfel ea rămâne condamnată la sterilitate, la o imitație de forme goale fară reală viață intelectuală, fară putere creatoare«, scrie profesorul universitar C. Stere, în admirabilul său studiu asupra naționalismului și socialdemocratismului (»Vieata Românească«), nrul 11, anul 2).

Adevărului acestuia i-sau închinat socialistii români când s'au organizat separat de celealte neamuri. Ei repară astfel stricțiunea făcută de propagandistii *străini*, cari nainte cu 5—6 ani nu voiau să știe de naționalism, după cum luau în râs și numele de *patrie*.

Simțim o deosebită satisfacție în fața acestui fapt. Pentru că în mai mulți articoli d'arândul, nainte cu 5—6 ani, combătând pe jerpelii »apostoli« socialisti, îi demascam ca pe niște șarlatani și ignoranți, cari dupăcum își bat joc de popor, *străini* lor, așa nu știu nici de adevărata învățătură socialistă. Ori că dacă știu, le întotdeauna că reacredință. Socialismul nu-iadică împotriva naționalismului nici a patriei. Dovadă chiar cele întâmpinate astă vară la marele congres internațional ținut la Stuttgart, despre care am dat informații în »Tribuna« și unde francezul Jaurès, una din podoabele socialismului, zise: »Nu voim să nimicim patria, ci s-o socializăm. Căci patria este visteria progresului omenirii, și ar fi rău de proletariat, dacă ar zdrobi acest preoțios vas al culturii omenesti...«

Socializarea aceasta mi-s'a părut că se inaugurează astă toamnă și în Arad, la o adunare socialistă, ținută în teatrul de vară, unde mi-s'a dat să asist la o scenă ce desigur nu s'a mai văzut în Ungaria: unguri și români vorbeau dela aceeaș tribună, *fiecare în limba sa și pentru conaționalii săi*.

Toleranța aceasta și respectul pentru limbă altuia este desigur, o socializare a patriei, este adevărata propagandă pentru drepturile omului și pentru iubirea de a-proapele tău.

Iar nou nu este lucrul acesta. Chiar în temeietorii socialismului au avut, mai presus de toate, dragostea pentru națiunea lor.

Celebrul Marx la 1848 adreseză germanilor un apel în interesul unității naționale și îndeamnă pe adepții săi să lupte alături cu burghezimea pentru gloria națională germană. Ba uitase de internaționalism până să fie chiar agresiv față de popoarele cari stau în calea mărirei naționale a germanilor: moravilor și slovacilor le contestă dreptul de a trăi ca neam și pledează cu o putere demnă de altă cauză mai bună pentru desființarea Boemiei, zicând că ceihi sunt muribunzi și înșuși țara lor »poate ființa numai ca o parte a Germaniei«, și el, revoluționarul, scrie cu vădită plăcere despre selbăticia cu care Windischgrätz a împrăștiat congresul dela Praga al slavilor.

Alt socialist mare, Engels, a salutat și el cu încântare întărirea *imperialismului* german, care strivise o mișcare republicană, și ori cât îi detesta pe junkări, aprobă lupta lor care a condus la — *unitatea națională!*

Cu cât socialistii români vor progrăsa și vor ajunge să numere între ei propagatori mai culți și să dea o atenție mai intensivă *științii de carte, arma noastră cea mai puternică* dupăcum spunea un alt orator în ședința de Duminecă a congresului socialist, cu atât mai mult se va da o atenție mai mare — naționalismului și se vor convinge și socialistii români, cum suntem convinși noi, aderenții partidului național,

că și cele mai largi reforme democratice și concesiuni pe terenul dreptului cetățenesc, numai atâtă vreme au valoare și ne sunt folositoare, cătă vreme ne garantează ființa noastră etnică.

Pentru abonații noștri.

Rugăm pe toți abonenții nostri să binevoiască a grăbi cu plata abonamentului pe anul 1908, iar cei cari sunt în restanță, să plătească neamantan, căci în caz contrar li-se sisteză trimiterea ziarului.

Aveam multe cheltuieli, abonații și prietenii să nu ne îngreuneze deci situația, ci fiecare român de înimă să caute a ușora soartea ziaristicei române, plătind regulat.

Din România.

Primele proiecte ce se vor lua în discuție de către Corpurile Legiuitoare după vacanțele de Crăciun vor fi Casa rurală și monopolul cărcimelor la sate.

După acestea va urma bugetul pe anul viitor.

M. S. Regele a binevoit a dispune ca în cursul zilelor de Crăciun să se distribue ajutoare la săracii din Capitală, din Iași și din Craiova în valoare de 40.000 lei.

Acste ajutoare consistă din bani, lemne și îmbrăcăminte.

Donațiune. I. P. S. Sa Mitropolitul Partenie al Moldovei a donat biblioteca sa facultății de teologie.

Această bibliotecă numărând aproape 10.000 volume, este una din cele mai prețioase din țară și valoarea ei reală se urcă la aproape 200.000 lei.

Se numără printre ele câteva cărți vechi, care nu mai există nicăieri în lume și a căror valoare nu se poate aprecia.

Biblioteca I. P. S. Sale este rezultatul unei munci și a unor sacrificii mari în timp de peste 40 ani.

I. P. S. Sa posedă și o splendidă galerie de tablouri cu subiect religios.

Roma și București. Din insărcinarea guvernului său, dl N. Fleva, ministru României la Roma a vizitat pe primarul Romei, anunțându-i trimiterea decorațiunilor și darurilor făcute de România municipiului Romei, ca amintire pentru trimiterea lupoacel de bronz la București.

Ziarul «Vita» înregistrează cu vie satisfacție faptul, face un călduros elogiu lui Fleva și vorbește cu simpatie de România, anunțând că municipiul Romei va organiza o mare recepție cu foarte multe invitații, pentru ziua când Fleva, cu tot personalul legației României, se vor duce la Capitoliu să prezinte pergamentul și de corațiunile.

Conferința dlui N. Iorga la Liga Culturală. Sâmbătă dl Iorga și-a ținut la treia conferință la Liga Culturală, vorbind despre Istoricul armatei Române. Informațiile cele mai depărtate asupra organizării armatei în Moldova le avem dintr-o traducere în românește a Psaltirei în Maramureș, iar în Muntenia prin organizarea Făgărașului. Cele mai vechi cuvinte ostășești sunt: pârcălab, călăraș, etc., iar sub numele de voinici se înțelege întreaga oaste în Muntenia. După ce arată în mod desvoiat primele incepuri de organizare, trece la analiza cărței lui Bălcescu de care spune că a fost făcută într-un timp când trebuia exagerate multe, pentru că n'avea nici un popor pe acea vreme și nu era în ideile timpului. Prima armată permanentă ar fi cel 600 de călări a lui Dan ne-

potul lui Mircea. Vorbește apoi de bătălia dela Varna, în legătură cu istoria poporului nostru, în care Vlad Dracul, domnul de pe atunci al Munteniei ni-se infățișează ca foarte îscusit și conducător al împrejurărilor.

Una din caracteristicile armatei românești de pe acele vremuri era și gălăgia, pe care Vavrain cel care a scris istoria răsboiului din 1445, o înmează cu o deosebită atenție. Apoi Vlad Dracul avea o întreagă flotă de vre-o 40—50 de lunte în felul șeicelor căzășești, pe lângă două tunuri de cireș. Trecând la descrierea armatei din Moldova o găsește cu totul superioară, aci eră instituția vitejilor compusă din boeri, care aveau mult mai multă putere ca în țara românească. Descrie pe rînd toate cetățile atât din Muntenia cât și din Moldova, vorbind cu o deosebită dragoste de Hotin. La urmă își încheie conferința cu descrierea steagurilor lui Stefan cel Mare care se află la Atos. Conferința aceasta a fost caracterizată prin bogăția amănuntelor prezentate într-o formă atrăgătoare și placută. Ca și în celelalte săi, sala plină, majoritate ofișeri, care urmăresc cu un vădit interes aceste minunate conferințe ale savantului nostru istoric.

Acțiunea de scăpare a școalelor.

Pastorală

I. P. S. Sale Mitropolitului Ioan Mețianu, în favorul școalelor noastre.

Din prilejul serbătorilor I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Mețianu, în pastorală ce a trimis-o credincioșilor lor, a făcut un apel în cuvinte foarte călduroase către popor, îndemnându-l la jertfă pentru școală. Reproducem partea aceasta din pastorală:

„De aici și provine, iubișilor, că toate lucrurile mari, bune și folositoare, izvoresc numai din dragostea creștinească. Din asemenea dragoste se zidesc bisericile, școlile, mănăstirile, spitalele, azilele sau adăposturile de săraci, și altele. Din asemenea dragoste se înființează fondurile și fundațiunile, și altele asemenea așezăminte de binefacere, pentru omenește. De aceea și sfântul Apostol Pavel zice: »de a și grăi în limbi îngrești, de a și proroci și a și ști toate tainile, de a și avea toată știința și toată credința, cât să mut și munții, de a și împărti toată avuția mea, și chiar de a și da și trupul meu să-l arză, dacă nu a și avea dragoste, nu sunt nimică.«

Din acestea veți înțelege, iubișilor, puterea cea mare și fericioare a dragostei creștinești, veți înțelege, că aceea este izvorul binelui și al fericei noastre. De aceea, eu nu aflu destule cuvinte, prin cari să vă sfătuesc să părintește a cultiva și voi tot mai mult aceea mare și frumoasă virtute a dragostei creștine, nu numai prin vorbe, ci și prin fapte, mai ales sprijinind și ajutând prin jertfele voastre cele două așezăminte sfinte, — biserică noastră națională și școală noastră confesională, izvoarele dragostei către Dumnezeu și deaproapele, singure ce n-au rămas dela fericii noștri păinți de mai scumpă moștenire părintească.

Este nu numai o sfântă datorință, dar și cel mai mare interes al nostru a face aceasta. Căci biserică ne-a păstrat cecace avem mai scump, legea limbă și datinele strămoșești, ea ne-a crotit contra multor cercări grele în decursul timpurilor furtunoase, conducându-ne la limanul măntuirii, și din cea mai depărtată vechime ea a fost școală noastră, care ne-a produs pe bărbații noștri cei luminați, care au lucrat la înaintarea noastră.

Cea mai binevenită ocazie de a ne arăta și prin jertfe dragostea noastră către biserică și către fiica ei, școală noastră confesională, nă-o ofere nouă lege școlară, articolul 27 din anul acesta, care, între altele, dispune și urcarea leșilor învățătorilor confesionali, conform împrejurărilor, în măsură mai mare ca în trecut, cîrând și dela noi

jertfe mai mari, dacă dorim a susținea însă-nșeșcoalele noastre confesionale. De aceea, când conducătorii voștri bisericești vor cere dela noi asemenea jertfe, să nu le denegă și să nu vă scumpiți, căci ele au de scop înaintarea bisericei noastre celei vie, înaintarea noastră a tuturor, înaintarea familiei noastre celei mari, înaintarea neamului nostru în care și prin care trăim toți.

Deși noi români suntem mai săraci ca alții, suntem însă mulți, și mai avem și noi un frumos număr de fruntași, avem și noi mai mulți proprietari, mai mari și mai mici, avem un număr mare de preoți și învățători, mai avem și un număr de demnitari bisericești și profesori, apoi direcțori mireni, avem un număr de adocați, medici, comercianți, meseriași și alții asemenea, cu stare mai bună, care credem, că bucurios vor jertfi mai mult și mai ușor pe altarul bisericei și al școalei noastre, precum jertfesc și fruntașii altor popoare, convinși fiind, că numai prin asemenea jertfe vom putea ajunge și noi învățători mai bun și mai ferice.

De asemenea credem, că vor jertfi ușor și cei mai săraci partealor lor, mai ales dacă va fi mai cumpărați în alte cheltuieli netrebuie, precum sunt: petrecerile costisoare, beutura cea peste măsură și stricăcioasă, luxul sau placerea de a pură haine scumpe, și alte asemenea de care se ferește toți oamenii cu bună socoteală, ca de altre reale.

Inscriptiile de pe școalele confesionale. Sub acest titlu »Unitea« dela Crăciun scrie:

„Spre lămurirea mai ales a fraților de dincolo, ținem să constatăm că alevea cu dto 29 August 1907 s'a dat din partea ordinariatului mitropolitan următoarea circulară: »In sensul §-lui 17 din art. de lege XXVII—1907 inscripție, care să exprime caracterul școalei, la școalele confesionale nu trebuie să se pună, dar dacă se pune, ea are să fie ungurească. Pentru plinirea dispoziției acesta a legii este răspunzător senatul școlastic parohial și în rândul cel dințău președintele lui. Neplinirea ei este transgresiune și se pedepsește cu multea până la 500 coroane. Fiind vorba despre dispoziția unei legi sanctionate, senațele noastre școlastice parohiale au să se plece și să deținute fără amângre inscripția cea românească de pe edificiile școalelor noastre, dar să se mărginească numai la atâtă și în locul inscripției delăturate să nu aplice altă.«

Ordinațiunea aceasta credem, că vor fi date toate ordinariatele confesionale, și noi nu afișăm în ea nimic, ce ar fi păcătos din punct de vedere național, sau ce ar da dovezi de un hiperzel ciudat. Știrea lansată de »K. E. Ertesit«, că Excelența Sa Mitropolitul ar fi dispus, ca în locul inscripțiilor românești să se pună altele maghiare, e o pură născocire.

De altfel ordinariatul din Blaj a cunoscut foarte bine interpretarea autentică, pe care ministru de culte a făcut o în discursul său, ținut cu prilejul parirării paragrafului 17 în sensul căreia, pe lângă inscripția maghiară, se poate pune pe edificiile școlare și inscripție românească. Cum însă, pe cele mai multe edificii școlare de ale noastre, nu este nici o inscripție, și după cum înscripția românească nu e permisă nici de lege, nici de interpretarea dată acestui paragraf de dl ministru, — s'a preferit a se menține statul de acum, fără nici o inscripție.

Mai adăugăm, că dispoziția aceasta, nu numai că n'a sfârșit agitație contra mitropolitului Mihályi, ci din contră a pricinuit mulțumirea acestora, care au cunoscut-o afăndu-o de mai multumitoare, decât a altor superiorități școlare.

Maxime și cugetări.

Criticul care vrea să-si facă deplin datoria, trebuie să derive judecata sa din chiar opera de artă pe care o cercetează; el trebuie să-si silească de-a pândi cu urechea procesul de plăznuire ai operei de artă. Dar pentru asta, ce-i drept, trebuie să fie urechi foarte fine.

(Friedrich Spielhagen).

Recunoașterea partidului național.

Pentru pregătirea unei bănci independentă, se știe, în urma stăruinței mai ales a kossuthiștilor, în cap cu Holló, s'a hotărât alegerea unei comisii speciale. Partidele din coaliție au și făcut deja candidările, după cum urmează:

Partidul kossuthist a candidat la 9 c. din parte-i 13 membri; tot atunci partidul constituțional a candidat din parte-i patru membri, iar partidul poporal va candida 2 membri.

S'a hotărât deasemeni ca să se aleagă un membru din partidul naționalităților și altul dintre croați.

Probabil că încă în ședința de azi clubul naționalităților va designa și el din parte-i pe membrul care se va alege în această comisie.

Importanța acestui fapt consistă nu în aceea, că vom avea și noi un reprezentant într-o comisie a cărei lucrare va fi și așa de ochii patrioților, căci *banca independentă ungara și așa nu se va face*, chiar Apponyi este contra, ci dăm importanță acestei alegeri pentru că ea este o dovadă despre *recunoașterea partidului naționalităților, ceeace la început partidele din coaliție refuzaseră*.

Iată cine au fost candidați din partea kossuthilor:

conte Batthyányi Tivadar, conte Bethlen István, Eitner Zsigmond, Eber Antal, Földes Béla, Gott-hárd Sándor, Hoitsy Pál, Holló L., Mérey Lajos, Nagy Dezső, Szemere Huba, conte Teleky și Ugron Gábor.

Din partea constituționalilor s-au candidat: Szél Kálmán, Szivák Imre, Bernát István și conte Dessewffy Emil.

Congres socialist român.

— Dela trimisul nostru special. —

Arad, 10 Ianuarie 1908.

Două zile de arîndul Sâmbătă și Duminecă a ținut congresul socialiștilor români, într-o sală a Primăriei din Arad.

Dintre oaspeții așteptați din afară nu a sosit decât dl Rakovschí, medicul expulsat din România, dl Ioan Frimu, secretarul partidului socialist din București și redactorul «României muncitoare» și d-șoara Elena Creman din București, o entuziasă propagatoare a mișcării feminine române. Deputatul Grigorovici, avisat înainte că poliția ungurească a interzis străinilor să poată vorbi în congres, nu a mai venit.

Congresul nu a fost prea numeros. La vre-o 70—80 de însă, delegați însă, de prin orașe mai ales, au reprezentat pe »milioanele de robi români« cum a zis unul dintre oratori. Tânără abea vor fi fost vre-o zece, ceilalți reprezentanți ai milioanelor de români erau de prin atelierele din Budapesta, Blaj, Sibiu și încontestabil din atelierul tipografiei »Tribunei« care a dat contingentul cel mai mare.

Discuțiunile, mai ales în ziua întâie, s-au ținut la nivel destul de demn și principiar, a doua zi însă tonul a degenerat într'un limbaj de violențe ordinare.

In a doua zi s'a declarat răsboiu, nu guvernului, nu clasei stăpânitoare, nu oligarhilor ci naționaliștilor, »Tribunei«, partidului național român. Socialiștii nostri au crezut, că dacă ungurii înjură burghezimea lor, ei, ca români sunt datori să înjure burghezimea română.

Asta întâră în moravurile socialiste. Acum stăm prin urmare așa, că în vreme ce cu »Népszava« și socialiștii unguri ne înțelegem bine și suntem în termeni de prietenie, ai nostri sunt agresivi și provocători. Ei au polemizat apoi cu articolul nostru din numărul de Crăciun, pe care cei mai mulți nu l-au înțeles. Si fiindcă nu l-a înțeles au înjurat, combătându-ne de pildă ca tovarășul Mihuț: »Tribuna vrea cu vorbe dulci să ne bolunzească«. Aci, ca să nu dea dreptate »Tribunei« se lapădă de acuza că ei ar fi naționaliști, — *naționalizați*, cum am zis noi. Urmează alt orator, care iată spune că ei sunt mai naționaliști decât naționaliștii pentru că ei cuprind în programul lor soartea românilor de pretutindeni. Un galimathias întreg de idei, de contraziceri, în vorbe și fapte, aceasta este ce se desface pentru ascultător din vorbăria de două zile. N'mic clar, n'mic precis, afară de cunoșcuțele formule sociale, fără orice adaptare la nevoie, la aspirațiiile noastre românești.

Oratorii vorbesc cu siguranță când reproduc cunoșcuțele clișee din »Népszava«, dibue însă în toate părțile de căte ori fac excursii în afară de domeniul catechismului socialist. Si de obicei atunci devin vulgari. Fiindcă nu înțeleg — înjură.

Este încontestabil faza puerilă aceasta ce am văzut-o în aceste două zile. Socialiștii nostri sunt elevi, cari ar căpăta nota cea mai rea dela profesorii lor din Budapesta, ori de pe aiurea. Ei n'au știut să exploateze — căci ni se pare că de aceasta este vorba — nici ideia națională în semnul căreia au fost trimiși de patronii lor, să se organizeze. În chipul acesta, socialismul român, care în treacăt fie zis în Ungaria n'are vre un deosebit rost, va trebui să învețe încă mult și să se instruiască pentru că apoi... să revie la — matcă: la idealele programului național.

Raportul nostru este următorul:

Dl Rozvan, adv. salută în limba ungurească congresul în numele comitetului central din Budapesta. Spune cunoșcuțele și învechitele axiome ale socialismului, că nu lupta raselor, ci lupta claselor mișcă popoarele. În lupta națională stau față în față de o parte clasa burghizească a naționalităților și clasa de gentri ungurească. Pasajul acesta a fost primit în tăcere și fără aprobație semnul cel mai bun, că azistenții nu consimt cu oratorul.

Ziarele românești au scris că congresul acesta va să zică o rupere a socialiștilor români de partidul unguresc din Budapesta, dar nu e așa. Proletarii unguri, români, sărbi etc. sunt solidari în fața exploataților de orice națiune.

Sute de muncitori au fost din România expulzați pentru socialism, deși erau români. Arată politica de asuprirea a guvernului unguresc. Scopul socialismului e triumful definitiv al proletariatului.

Dl Sava Demian Strengar explică cuvintele lui Rozvan pe românește.

Dl Crețu, un muncitor ardelean expulzat din România, spune că scopul luptei socialiste e desrobirea proletariatului. Suntem aici puțini, abia vre-o 70 de delegați, dar reprezentăm *pe toți românii români*. Am primit multe scrisori de aderențe. Sunt mulți proletari români mai ales în Anina, Petroșeni, dar nu s'organizează. Congresul e istoric, cum a spus un ziar naționalist (»Tribuna« N. Red.) căci au venit delegați din România și din Bucovina era să vie deputatul Grigorovici. Congresul acesta nu înseamnă cum s'a scris că ne am naționalizat, dar a trebuit să ne grupăm după limbă, căci nu înțelegem alte limbi.

Atacă guvernul României pentru că biciuiește milioanele de tineri.

Ar fi să începă acum rapoartele delegaților. Dar nu și spune raportul decât unul singur, tânărul Teodor Hălmăgean din Semlac. Spune că

ei sunt foarte slabii, căci domnii tari și exploatază la puste plătindu-le prețuri mici pentru munca lor. Cerem plată cinsită pentru munca noastră.

Dl Osenkop protestează împotriva fălului acesta de a face referatul improvizat și după întrebătorul președintelui.

Dl Strengar raportează despre mișcarea generală. Spune că are puțin de raportat dar că mișcarea a crescut mai ales dela venirea coaliției la putere. Multe adunări au fost oprite sub diferite pretexte. În decursul anului trecut s'a ținut o singură conferință în 15 Iulie la Lugoj, unde s'a discutat asupra presei. Redactorul Auerbach și-a dat demisia dela organul partidului, trecând în Budapesta. Se plâng că comitetul a scăzut, căci tovarășul Novac a fost nevoit să plece în America din cauza grelelor osânde ce i-s-au adus. Se plâng că în multe locuri tovarășii s-au descurajat din cauza persecuțiilor și opriștelor.

Delegatul secționii românești din Budapesta spune că în cele din urmă două luni au izbulit să adune 60 de muncitori români și să i organizeze. Sunt printre ei oameni cari erau pierduși și cari și-au uitat chiar limbă.

Dl Osenkop critică aspru raportul general al lui Strengar, spunând că a fost mai mult un folleton. Cere o schimbare în bine.

Dl Epescu (Arad) apără raportul și învinuiește centrul din Budapesta pentru că nu a lucrat.

Dl Tereanu aprobă pe dl Osenkopf și învinuiește comitetul că n'a lucrat deajuns.

Dl Crețu vorbește lung și adesea obosit și incoherent. Spune că s'au făcut progrese. Dar ne trebuie elemente culte și conșiente pentru conducere. Afie naționaliștili că noi vom organiza pe tineri. Secționea românească e necesară, nu pentru că am fi naționaliști, dar pentru că să ne putem înțelege într'o laltă. Am fost calomniati. S'a spus de către »apostolii« poporului că vrem să împărțim pământurile și pentru aceea poporul să ferit de noi. Dar noi vrem să fim luminați și bine, bunăoară că jidovul Csizmadia Sándor, scriitorul socialist din Budapesta.

După prânz.

Duminecă după ameazi. Fără îndoială cea mai însemnată ședință a congresului a fost Duminecă după ameazi. S'a tratat adică chestia *sufragiului universal*, și s'a adus în discuție și chestia *lesei școlare alui Apponyi*.

Oratorul socialist a atins și chestia legel volnice ale lui Apponyi. Nu s'a vorbit mult la acest punct, însă din căt s'a vorbit a apărut clar, *naționalizarea socialismului din Ungaria*. S'a accentuat adică nevoia de a ne păstră *limba noastră, cultura noastră națională*; s'a condamnat decisiunile aspre ale legel lui Apponyi: copilul român *românește* să vorbească, să învețe! Făcând oratorul comparație între limba noastră și cea ungurească a zis: *cu căt e mai frumoasă dulcea noastră limbă!*... Si socialiștii aceștia ziceau despre adunările de protestare contra legelui lui Apponyi din primăvara trecută: *adunările noastre de astă-dimineață...*

Iată câteva note despre decursul discuției asupra acestor puncte:

După ce vorbesc O. Tereanu și Crețu, președintele congresului Sava Demian dă cuvântul lui Boldor. Aceștia combatte guvernul: nu s'a ținut de promisiunea de a da poporului drepturile, cari i-se cuvin: Descrie mizeria poporului despoiat de drepturile elementare humane și zice: unică scăpare, singura soluție a crizel, în care se svârcolește țara, e *sufragiul universal*. El însă voiesc să dea dreptul numai celor ce știu *ungurește*. (Strigăt: Rusine! Jos cu Kossuth, Andrássy!) D'apoi când plătești darea și când mergi la asențare te întrebă cineva că știi — *ungurește*?... (Strigăt: Ba zănu!) Sau numai când ie să-ți dea drepturi te întrebă stăpânitorii noștri că știi *ungurește*, iar când e să plătești dare nu? Face la urmă un apel: să se agite în favorul sufragiului universal.

Apoi, fără vre-o introducere, vorbește despre legea Apponyi: »Legea școlară ne-a adus numai rău. Vă puteți închipui cum să va cădea tatălui român, când copilul să va bodogăni pe *ungurește*. (O voce: Numai i-a stricat sufletul limba ungurească). Si cu căt mai frumoasă e *dulcea noastră limbă!*... (Așa-i).

Termină protestând contra legei Apponyi, care înțește la maghiarizarea copiilor noștri.

Seară.

Duminecă seara trebuia să aibă loc într-un mare local public o serată literară la care era desemnat ca conferențiar dl Rakovski. Autoritățile însă după ce l-au interzis »participarea activă la desbaterile congresului i-a îngăduit să și țină conferință cu condiție să o facă în limba maghiară.

Din această cauză, serata a fost înlocuită cu o recepție care a avut loc în locașul partidului social-democrat unguresc din Arad. Aci dl dr. Rakovski, și dl Frimu au ținut câte o prelegere, cel dintâi asupra scopurilor apropiate și îndepărțate ale partidului socialist și al doilea asupra caracterului internaționalist al mișcării sociale.

După câteva discursuri pronunțate de alți delegați un muncitor român din Ungaria a recitat frumoasa poezie a poetului cismar Niculaș: »Moment de revoltă».

Aradul — centrul mișcării românești.

A doua zi s'a continuat discuția în prezența acelorași.

Interesantă a fost îndeosebi în punctul despre alegerea centrului pentru mișcarea românească și pentru sediul organului partidului.

Propunerea comitetului a fost ca să se designeze Aradul de centru al mișcării românești. Propunerea aceasta a fost combătută mai ales de cei din Budapesta, cari erau de părere că Budapesta, unde se face politica și unde este puterea socialismului, acolo să fie și centrul socialismului român.

George Vuc: Nu primește Budapesta de centr. În Budapesta nu sunt români, iar centrul mișcării românești și foaia trebuie să fie într-o localitate unde locuște poporul român în masă. Aradul este orașul cel mai potrivit spre scopul acesta, fiindcă este așezat în mijlocul poporului de sute de mii, el însuș având 12 mii de români. Dar în Budapesta, ce să caute socialismul român? Mi-ar plăcea să văd să facem mișcare românească unde nu sunt români. Pot să fie Demostheni în Budapesta, ziaristi mari și învățați, tot ce vor scrie ei nu va fi însă în legătură organică cu viața românească, care nu e în Budapesta. Nu românilor trebuie să meargă la Budapesta, căci trei milioane de români nu pot merge acolo, ci dacă sunt acolo oameni harnici să vie ei la Arad, acolo unde este mișcarea românească. Revoluția domnilor, nu se face cu 20—30 de oameni, căci români trăiesc pierduși prin Budapesta, ci cu mille și milioanele cari gădesc și se hotăresc să nu mai sufere mai de parte. (Aplauze).

Ioan Mihuț: Stăruie că cel puțin foaia să meargă la Budapesta. Se provoacă la exemplul naționaliștilor cari încă au făcut foaie acolo. Trebuie să se redacteze acolo, pentrucă acolo e parlamentul și acolo este concentrată toată mișcarea socialistă. Deviază apoi dela acest obiect, combătând cu argumente joscice și vulgare pe naționaliști și îndeosebi pe »Tribuna« care cu cuvinte dulci vrea să »bolenzească« poporul, dar poporul nu se va mai lăsa mult bolunzit de oamenii dela »Tribuna« ci va merge în taberele mantuitoare ale socialismului.

George Vuc: Nu trebuie să ne luăm după naționaliști. Mișcarea lor are alte baze, alte legături, noi însă n'avem decât una o singură și pe acela trebuie să o căștigăm: legătura cu poporul. Naționaliștii pot da porunci din Budapesta, ei au acasă advocați, preoți, învățători cari să le împlinească, noi însă n'avem pe nimeni, noi trebuie să căștigăm aceste legături în popor. De aceea noi trebuie să fim în nemijlocită legătură cu poporul, aproape de el, lângă el și alătura de el. (Aplauze). Ce ar însemna o foaie redactată în Budapesta? Ar fi o simplă traducere românească a ziarului »Népszava«. Și credetă că ar fi ceteță de români? Nu, pentrucă nu este scoasă din viața românilor, ci din viața altor neamuri.

Dupăce mai târziu și altii cuvântul se pune la vot chestia și se primește cu mare majoritate de centru a comitetului românesc și a ziarului partidului: Aradul.

Se procedeaază apoi la alegerea comitetului. Se aleg cu vot nominal următorii:

Comitetul conducător: Sava Ș. Demian, I. Crețiu, Emanuil Epescu, Silvestru Gruiașa, Laurențiu Boldor, Pavel Buciumean, Leon Muntean.

Controlori: George Terean, Ioan Hălmăjean, Petru Tiritean (Arad) Ioan Mihuț, A. Cristea, Otto Osencopp, George Boier, I. Cezianu Budapesta.

Criza croată.

In decursul sărbătorilor noastre s'a întâmplat lucruri foarte însemnante în criza croată: banul Rakodczay și-a dat demisia și în locul lui a fost numit baronul Rauch Pál, un vechiu aspirant la aceasta domnie.

Numirea noului ban nu este o măsură mai puțin desperată ca cea a lui Rakodczay. Aceasta a fost abandonat pentru că era absolut isolat, chiar canaliile către se găsesc și în Croația s'a grupat pe lângă baronul Rauch, care are pe lângă sine o coterie de falși, pe cari să-i pună în slujbe.

Nu mai începe nici o îndoială că guvernul va suferi și cu încercarea aceasta eșec.

Suntem însă curioși când va veni eșecul cel mare? Ulterior vedem că tot merge la fântână!

NOTĂTI.

ARAD, 10 Ianuarie n. 1908.

— **Crăciunul în Arad.** În ziua întâi de Crăciun în catedrala din Arad a servit P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, asistat de tot clerul din Arad. P. S. Sa a ținut și predica obișnuită, desvoltând pe larg și cu multă căldură, în grai popular ideile ce a cuprins și în pastorală ce a adresat credincioșilor din eparhie. Corul, condus de profesorul Trif Lugojan, a fost admirat și de astădată. Ne mândrim cu el.

Inteligienți și popor s'a dus apoi la curtea episcopală să dorească înaltului prelat sărbători fericite.

P. S. Sa a avut la masă invitați numeroși inteligenți, dintre cei tineri și fără familie.

Tot așa, și a doua zi de Crăciun a fost masă mare la curtea episcopală. Invitați erau domnii cu familie.

A doua zi de Crăciun a servit în biserică protopopul V. Beles, care a rostit și predică.

— **La Pesta!** Pe azi sunt convocați la ședință plenară deputații români naționaliști, membri ai clubului naționaliștilor.

— **Petrecerea de Anul-nou aranjată de tinerimea română arădană se va face Luni seara la Ipartestület.** Invitați nu se trimit. Sunt poftiți pe această cale toti cei din clasa intelligentă română. Prețul intrării: de familie 5 cor., de persoană 2 cor.

— **Foamete în Bihor.** Mai multe sate din Bihor sunt amenințate cu foamete. Sătenilor li-se îsprăvesc alimentele și acum nu numai iarna grea ci și foametea așteaptă, ca o stafie, pe bieții noștri țărani.

Natural: guvernul nu ia nici o măsură!

— **O desmințire.** Primim spre publicare următoarele:

»In numărul 4 din 1908 al jurnalului »Függetlenség« din Arad, a apărut o afirmativă întrebire, în care se susține, că eu și fi declarat pe părintele episcop Popea de slabit de minte; iar jurnalele »Tribuna« și »Lupta« de ultraiste, a căror vederi nu le aprobă o mare parte din inteligența noastră, etc.

Încătu eu, nu am vorbit nici cu un exmis al numitului jurnal, cele publicate le declar de neadevărat și de niște scorbuturi tendențioase.

Dupăce eu, cu datul de 6 Ianuarie st. nou din 1908, prin epistolă am rugat Redacțunea numitului jurnal, ca în sensul de sus, să rectifice cele publicate, și totuși rectificarea nu a urmat, ceeace denotă o reavoință și scopul de a mă compromiță. Vă rog respectuos a da loc în prețuitul d-voastră jurnal, celor comunicate mai sus.

Mulțumindu-vă pentru bunavoință, sum al on. direcționi.

Arad, la 26 Decembrie 1907 (8 Ianuarie 1908). Cu stimă: George Popovici ref. ases. cons.

— **Familia română** revistă săptămânal ilustrată pentru literatură, informații și distracție va apărea la Anul nou în Budapesta. Proprietar

și primredactor al novei reviste va fi dl Lucian Bolcaș, redactor la »Lupta« și »Poporul Român«. »Familia română« promite a aduce și o surpriză pentru dame începând dejă cu întâiul număr. Abonamentul costă pe un an 10 cor. Numeri de probă se trimit, la cerere, dela redacția »Familiei române«, Budapest, V Strada Csáky 23.

— **Viața Românească**, escelenta revistă a d-lor C. Stere și dr. I. Cantacuzino, a apărut pe luna Decembrie având un sumar foarte bogat. Recomandăm tuturor cărturărilor noștri să aboneze această revistă, la care scriu cei mai buni bărbați de litere și învățați români.

— **Progresul**, excelenta revistă săptămânală redactată în Oravița de bunul învățător Gheorghe Jianu a apărut de sărbători având un cuprins bogat și instructiv.

Tot așa și »Gazeta de Duminecă« din Șim'eu, redactată de dr. Dionisie Stoica.

— **Se întorc — la oală.** Dupăce a trecut votarea urcării cvotei, deputații kossuthiști Majtényi Adám și Szász József s'a întors iar la — club, de unde primesc biletul, care le deschide toate ministrerile.

— **Galgózty**, unul dintre cel mai faimos general din armata comună, inspector de trupe, la cererea proprie, a fost pensionat. M. Sa i-a adresat o epistolă, în care-i mulțumește cu căldură pentru eminentele servicii ce a adus armatei, precum și dăruiește și crucea militară cu diamante.

— **Cununie.** Dl Antoniu Deé și d-na văd. Maria Izverniceanu invită cu toată stima la sărbătorea căsătoriei filior lor Lina și Dănișan ce va avea loc în ziua Sf. Ioan, 7/20 Ianuarie 1908 în biserică din Petrovălo la orele 11 a. m.

— **Reuniunea femeilor române din Blaj** a distribuit vestimentele copiilor săraci Marți în 31 Decembrie n. locul Casinei în prezența unui număr de public. În numele comitetului vorbește secretarul reuniunii, mulțumind publicului pentrucă au sprijinit peste așteptare colecta întreprinsă de reuniune. Mulțumește mai ales doamnelor Livia Domșa și Virginia Precup și dlui Chețan și Precup, cari atâtă au ostenit ca să fie toți pe deplin mulțumiți. La cuvintele secretarului răspunde dl prof. Gavrilă Precup cu frumoase și calde cuvinte. Au fost provăzuți cu vestimente 70 înși și anum: 13 fetițe, 14 normaliști, 16 gimnaziști, 1 pedagog și 26 meseriași. S'a dat 18 pă. de păpuși, 16 căpături mari, 20 pantaloni, 3 rânduri întregi, căciuli, veste, stofe de haine etc. Copiii au cântat o colindă, iară două fetițe și un băiat au declamat. (»Unirea«).

— **Necrolog.** Romulus Jonașcu ca fiu, Cecilia și Valeria ca fice, Mandia Jonașcu ca noră și Ion Filimon ca ginere în numele lor și a tuturor consingenilor anunță, cu înimă încrântă de durere încreșterea din viață a prea iubitului tată și socru Teodor Jonașcu fost asesor orfanal și proprietar, întâmplător astăzi la 4 ore dimineață, după un morb lung, în vîrstă de 86 ani, provăzut cu st. sacramento. Rămășițele pământești se vor așeza la repausul etern în cimitirul gr.-cat. din Năsăud, Miercuri în 25 Decembrie st. n. a. c. la 10 ore a. m. Fie-i țărina ușoară și memoria neuitată!

— **Moartea lui Manolescu-Lahovary.** O telegramă din Milano anunță că G. Manolescu, cunoscut sub numele de »prințul Lahovary« sau »regele pungașilor«, cum i-se zice de întreaga presă străină, a murit subit la Milan.

Manolescu își făcuse o reputație de escroc internațional — fiul unui fost ofițer de cavalerie, el a voit să se consacre carierei militare, a intrat în școala militară, dar a plecat de acolo curând. Prima hoție a făptuit-o pe un vas de comerț. Din Atena, unde a încercat să se sinucidă, i-s-a înlesnit repatriarea. La Viena a început el escrocheriile sale principale. La Paris a furat un colier de aproape o jumătate de milion de lei. Dupăce și-a făcut pedeapsa să a insurat cu o contesă. A săvârșit nouă furturi la Nisa

și la Londra, a fugit în America, dar s'a reîntors la Paris sub numele de prințul George Lahovari. La Berlin a furat un colier de perle în valoare de 40.000 mărci. A fost arestat apoi la Genua. A mai făcut isprăvi la Baden, Lucerna și a fugit iar în America, unde a furat bijuterii în valoare de 80.000 dolari. S'a întors iar în Europa, unde iar a fost prins cu pungășii. Dat în judecată a simulat nebunia și a fost închis în azilul de nebuni din Erzberge, de unde a fugit în 1903, la Innsbruck.

Aci a fost arestat, dar a izbutit să fugă. În ultimul timp trăia cu milionara Pauline Pollet.

S'au scris asupra lui Monolescu multe broșuri, între cari aceia a dlui Ernst Wulffen.

In curând vor apărea în românește memoriile acestui aventurier celebru.

— Din Vingard primim următoarele: În intimpinarea din nrul 281 străcurându-se o eroare de tipar Vă rog să binevoiți și o îndreptă astfel: În loc de »căci am figurat ca trădător de neam« să se îndrepte: »căci n'am figurat ca trădător de neam«. Cu deosebită stîmă: Pompiliu Predovici, paroh ort.

— Isbucnirea Vezuvului. După două ani de pauză craterul principal al Vesuvului a reîntrat în activitate în ziua de 21 Decembrie st. n. aruncând cantități enorme de cenușe. Activitatea lui crește în mod îngrijitor.

Coloana de foc a atins înălțimea de 800 metri.

De ieri s'a pornit lava din aceeaș parte din care a pornit și în 1872. Lava se îndreaptă asupra localității Otaiana.

In același timp cade și o ușoară ploale de pietre.

— Minele fatale dela Courrières. Ne mai aducem aminte de teribilă catastrofă din minele de cărbuni dela Courrières (Franța-de-Nord), când în urma exploziei îngrozitoare a găzurilor, au murit în mine peste 1000 de muncitori. Acum se anunță din Paris că în multe părți mai ascunse ale coridoarelor din fundul minelor arde un foc ascuns, tot momentul poste devenind fatal. Doi muncitori și un inger erau în primejdie de viață, amenințați de gazuri. Se iau măsuri să se evite o nouă catastrofă.

— Jos pălăria! Chapeau! Chapeau! (Pălăria, pălăria!) strigătul acesta începe iarăș să se ridice în teatrele Franței. În ziua Crăciunului catolic el s'a ridicat în mai multe teatre din Paris cu o energie deosebită și cucoanele fură silite să cedeze punându-și pălăriile jos. În teatrul Gémecir s'a întâmplat o scenă amuzantă. Toate cucoanele pusese la iniziștele strigătale ale publicului pălăriile jos. Numai o cucoană din primele rânduri al stalului, cu o peană uriașă pe pălărie nu cedă. În cele din urmă se îscă o adevarată furtună și reprezentarea fu întreruptă. În clipa asta însuși directorul, dl Gémecir se ivi la rampă și o rugă pe cucoană să-și pună »admirabilă pălărie« jos. »De hățrul meu« zise el cu o căutătură căldă și un gest semnificativ. Zimbind cucoana se lipsi de podoaba ei în aplauzele publicului și reprezentarea putu fu reluată.

— Tragedie pe mare. Vaporul englez »Thomas W. Lamsos« a suferit naufragiu în apropierea insulelor Sicily lângă Anglia. Vaporul era aproape de fârmure dar din cauza valurilor teribile nu s'a putut apropia de loc. Au dat signalul de primejdie. De pe fârmure s'a auzit. A și trimis două lunte spre ajutor. Luntrile au găsit vaporul dar de loc nu s'a putut apropia de el. Conducătorul de vapoare a înnotat până la vapor, ca să-i stea căpitanului într-ajutor cu sfaturile lui. În cele două luntrii fiind și ele amenințate cu moarte în valuri s'a văzut silite ca să se reîntoarcă în port. Dimineață când au pornit să caute vaporul l'au găsit plutind pe apă întrors cu fundul în sus. Toți oamenii au murit afară de un matroz pe care l-au scos jumătate mort din apă.

— Mare vifor pe mare. Căpitanul vaporului »Adriatic« dela Red Star line scrie din Plymouth (Anglia), că în drumul lor spre Europa au avut să întindre cel mai mare vifor ce l-a văzut în viață lui.

A doua zi cum a ieșit cu vaporul din New-York i-a ajuns un vifor groaznic. Valuri ca turnul înalte treceau peste vapor, care plutea numai ca o nucă pe valurile turbate. O luntre de pe vapor a rupt-o și pe un matroz l'a rănit grozav 38 de ceasuri a trebuit să sufere sub vremea grozavă. Vaporul a ajuns cu o întârziere de 16 ceasuri în port.

Și români a avut șase călători pe vaporul acesta: frații Mureșian, Ioan Todea, Nicolae Popa și Toma Nicolae cu nevasta toși din comuna Lunca mare com. Bihorului.

— Cine vrea să surprindă cu un frumos și placut cadru de Anul-nou pe iubiții săi, să se adreseze cu încredere la juvaergiu Weinberger Ferenc, Arad, Szabadság tér 20, (palatul Fischer Eliz). Fiind magazinul încărcat prețurile sunt reduse, marfa cea mai bună și serviciu prompt. Telefon 439.

— Săpun de viorela de Parma. Sub această numire de cățiva ani e în circulație un nou săpun folosit. Cine nu lubeste miroslul de viorele? Și dacă știm, că acest săpun placut face față fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa pret în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare să nu întrebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucată 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolc. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— Haine de iarnă și de păr se pot văsi foarte frumos, asemenea se pot curăși. Afară de aceea tot felul de vestimente de preț, apoi haine de doliu, — toate se pot curăși sau văsi din nou. Culere și manșete se curătesc și fără clor. În fabrica de curășit alui Haltenberger Béla, Cașovia.

Dela clubul parlamentar.

— Prin telefon. —

Budapesta, 10 Ianuarie. Pe azi a fost convocat în ședință plenară clubul parlamentar al naționalităților. Data fiind celeste au precedat și situația în care se află clubul, ședința asta a fost așteptată cu deosebit interes. Între alte chestii la ordinea zilei, este de remarcat o propunere și un proiect al dlui dr. I. Suciu. Se știe anume, că încă la începutul toamnei, în darea sa de samă dela Boroșineu dr. Suciu își legase mandatul de organizarea pentru care stăruia să se facă în partid. La începutul lunei Decembrie a pus chiar la dispoziția clubului mandatul său iar acum în urmă au apărut o mulțime de comunicate în presa maghiară privitoare la nemulțumirile ce ar fi între deputații români din cauză că dr. Mihali nu este capabil să conducă partidul, iar deputatul slovac dr. Hodja declarase că inacțiunea partidului este din cauză că »n'a vrut să conturbe »circulus« urile lui dr. V. Lucaciu...»

Fapt cert este, că dr. Suciu și-a dat demisia din club în urma nemulțumirilor pentru lipsa de organizare, lipsa de unitate de vederi și de disciplină și nici nu e dispus să mai stea în club și să ia răspunderea pentru situație decât dacă se rezolvă favorabil propunerea sa de azi, înaintată clubului.

In cele 12 puncte ale propunerii d-sa arată ce crede că este imperios și inomis necesar a se face în club, pentru astfel viețea partidului să nu tâangească, ci sub o conducere viguroasă și disciplină de model să fie capabil de luptele ce trebuie să poarte. Propune mai presus de toate o nouă constituire, alegându-se un președinte, doi vice-prezidenți și secretari cari pe d'oparte să poată rezolva agendele interne, pe de altă parte să întrețină legătura cu organele externe ale partidului; propune constituirea celor trei secții ale clubului (după naționalitate!) și îndatorirea ca fiecare să purceadă apoi la organizarea temeinică a propriului

partid. Arată ce trebuie a se face ca organizarea asta, decretată deja în Maiu 1905, să ia odată formă, nu să fie numai pe hârtie; pretinde jertfă: să se plătească sumele ce fiecare să legeat să dea pentru susținerea clubului și necesitățile de partid; arată îndatoririle celor dela conducere și a singuraticilor membrui; propune alegerea unei comisii care să organizeze și să conduce din caz în caz campaniile de purtat în dietă, precum și măsuri de luat pentru a în jurul sufragiului universal să se facă o agitație cât mai intensivă și mai intelligentă (tipărire, în trei limbi, a unei broșuri de propagandă, care să se răspândească în sute de exemplare, la fiecare naționalitate!).

A lucrat de asemenei un regulament pentru viețea internă a clubului, tinzând spre o acțiune conștientă, intensivă și sub responsabilitate.

In timpul din urmă în viețea clubului s'au întâmplat, într'adevăr, lucruri cari dacă s'ar repetă, ar devalva întreaga luptă. De pildă: Vaida, când cu afacerea de astă-vară, fusese desaprobat de doi colegi din club; sărbii s'au certat, în plină ședință, între dânsii; unul dintre membrii clubului era să facă o declarație gravă, nu de mult, care ar fi angajat demnitatea întregului club, ba chiar a neamului întreg, fără ca prealabil să se fi desbătut toate și să știe toți ceeace face unul ori altul. Prin presă de asemenei s'au publicat comunicate proprii a produce nedumeriri.

Așa știm: există dorință de a se sana toate scăderile, în timpul cel mai scurt. Și asta nu numai pentru a spăla partidul, ci pentru a spăla toți suntem conviniți că trebuie o reculegere pe toată linia, pentru astfel clubul să poată duce mare luptă pentru sufragiul universal.

Despre desbaterile și hotărîrile clubului se va da, probabil, un comunicat.

Din Bihor.

Dată ne este plăcerea, de o vremie încocă, ca în istoria comitatului Bihor cea cu paginile negre pentru noi până acum, să încreștăm pagini mai luminoase de oare și care nădejde, atât pe terenul social-cultural, cât și pe cel politic.

Drumul în spre mai bine pe terenul social-cultural ni-l-a despăgubit și arătat despărțământul Asociației, iar temelia unei vieții politice cu un rost care-care, ni-a lăsat-o alegere pentru comitat, alcătuindu-se pe aceasta temelia clubul românilor din comitat, care și-a afirmat dreptul de întrinsece acum la congregația înființată în 30-31 Decembrie, când întrunindu-se la sfat membri români, s'au constituit în club după forme formale, alegând președinte pe: N. Zigre, vice-președinte dr. Cor. Papp, secretar-ref. dr. Aurel Lazar și de notar pe Iosif Tărău.

In acest sfat s'a preconizat apoi în linii mai generale scopul, pentru ajungerea cărula să înființeze clubul anume: Cerem o administrație corectă, dreaptă, promptă, față de toți locuitorii comitatului. Cerem și prelindem, că elementul român să fie respectat după suflare în proporție numerică, cerem respectarea limbii românești înainte de toate, de toți și la toate ocazii.

Că clubul acesta își are rostul, și că în viitor e chemat a dovedi acest rost, este evident din faptul că de-a lungul vîrstei său, este luat în socotință de atare club, de care trebuie să se țină sămă. Iată bunăoară, ce serie »Nagyvárad Napló« organul 67-ișilor, sub titlul separat de »a român nemzetiségnek a forumon«: O momentuoasă întâmplare avem de înregistrat, români naționaliști s'au afirmat, părăsind pasivitatea. Încă cu bună dimineață au sosit în corpore, dar rol separat deocamdată n'au dorit să aibă. După ameazi însă prin graiul lui dr. A. Lazar cu ocaziunea alegerii unui asesor la sedria orfanală

fapte au rolat, cerând să îl-se pună candidat. Pe cine vreți să alegeti, i-a întrebat cineva? Pe nimenea. De dragul principiului însă, votăm pe român, a fost răspunsul. Această declarație ne este insinuarea formală a activității controlatoare a românilor. De cele viitoare cel mult întrată se deosebește, că de astădată încă aceasta afirmație s'a făcut în limba maghiară. Tot românilor li se atribuiește — și cu drept — căderea unui Markovits la Beluș, din famoasa familie a Markoviceștilor cea care la alegerea de ablegat la Beluș și-a câștigat ura tuturor românilor de bine, prin o purtare incalificabilă, căcând în picioare sfîntenia legii bruscând în felul cel mai neomenos întreg neamul românesc. Români s-au rugat de cei »hățâlmași« să nici nu candideze viață din aceasta familie între români, căci însăși candidarea este o ofensă pentru neamul nostru, ne-a nesocotit însă aceasta cerere, crezându-ne și acum atrofiați de lenevia și căciulirea legendară din trecut.

Avea însă de încreștat și lucruri neplăcute, rușinoase mai bine zis. În pădurea de stejari vîguroși al neamului nostru, a izbit fulgerul intereselor personale, a intereselor materiale de rând, și atînși de acest trăznet, uscați din rădăcină s-au îmburdat doi stejari, prelucrându-l apoi mâni strâne în felurile unele de lovitură în cei rămași. Aceștia sunt, în rândul întâi vestitul protopop al Tinței, Roxin, care și-a Dumnezeu sfântul pe cale și prin ce îspite a sedus și pe preotul din Tulca G. Blaga, îmmulțindu-și și prin aceasta faptă păcatele ce le-a comis față de neamul din care a vîstărit. Acești doi unși de preoți, de pretenții propovăduitorii al adevărului, au intrat în labăra potrivnicilor, și la masa comună a acestora, ștergându-se pe cele două colțuri ale gurii de urmele »papricașului« îmbucat, duceau »hangul« la vestita horă cu refrenul »Eugen Tisza Pista«. Pe semne au uitat, că:

Iar mila străinului,
E, ca umbra spinului:
Când vreau ca să te umbrești,
Mai tare te dogorești.

adică, astăzi își dai degetul, mâne își poftește mâna întreagă. Dar să nu perdem vremea. Politica lingăilor, s'o lăsăm pe sama lingăilor.

Iar noi să mergem înainte pe calea adevărului.

Mișcarea culturală.

Serata Casinei. Duminecă, în 29 Decembrie 1907, Casina română din Blaj a avut o serată bine reușită în fața unui public număratos. Cu ocazia aceasta dl profesor Alexandru Ciura a citit o lucrare sub titlul: »Gândiri de sărbători«, iar doamna Lucreția Domșa a cântat romanțele: »De focul dragostii pătrunse« de Gh. Vasiliu și »Te aştepț« de A. Pora. Acompanierea la pian a făcut-o d-șoara Valeria Muntean. Vocea dulce și sentimentul cald cu care fură executate cele două romanțe au stârnit aplauze furtunoase. În urmă dl profesor Dr. A. Chetian a proiectat cu schiop-ticonul chipurile președintilor Asociației însinându-le cu explicări.

După, Brad Comloșul-mare. La 8 Decembrie a. c. dl invățător-director Iuliu Vuia din Comloșul-mare, a constituit din însărcinarea comitetului despărțământului agentura Asociației în Comloșul-mare.

Biroul constituit a decretat finarea conferințelor pentru popor, întemeierea unei biblioteci și deschiderea unui local de ceteire propria al agenției.

Duminecă, în 15 Decembrie s-au inceput conferințele. Preotul M. Păcălean a vorbit »Despre concubinate«, invățătorul P. Craiovean a declamat »Rugămintea din urmă«, de Coșbuc, iar invățătorul I. Vuia a vorbit cu multă căldură despre Activitatea religioasă culturală a metropolitului Andrei Baron de Șaguna.

Farmacia la „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental și gură, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscuțe sub numele „Elisabeta“.

Duminecă, în 22 Decembrie n. protopopul Gheorghe Muntean a vorbit despre Steagul creștinășii, iar invățătorul P. Craiovean »Despre mamă«.

Duminecă, în 29 Decembrie nou a vorbit invățătorul I. Vuia »Cum suntem și cum ar trebui să fim«, combătând datinele rele din popor, iar invățătorul V. Besu »Despre creștere«.

Faptele vorbesc de sine. Poporul să asculte și prețuiască pe alari luminători, cari sufletul și-l pun pentru el!

Concert, petreceri.

— Meseriașii români din Arad aranjează cu concursul corului tipografilor români »Gutenberg« o petrecere cu dans împreună cu cântări și declamări, Luni, 13 Ianuarie n. 1908 (în preseara Anului-Nou) în »Casa Națională« din Arad. Comitetul aranjator. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. 40 fil. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Suprasolviri benevoile se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice. Programa: »Cântecul lucrătorilor«, cor bărbătesc. »La oglindă«, poezie de G. Coșbuc, declamată de d-șoara Em. Toma. »Auzi valea«, cor bărb. de I. Vidu. »Fulger«, poezie de G. Coșbuc, decl. de Laurențiu Boldor. »Cucuruz cu frunza 'n sus«, cor bărb. de Humpel. »Cel mai tare om din lume«, monolog de Vlad Delamarina, predat de Laurențiu Boldor. Dans.

— Agentura Comloșul mare a »Asociației« aranjează în ziua de 7/20 Ianuarie teatrul și concert în beneficiul bibliotecii sale, în ospătăria cea mare.

— Corul românilor din Hunedoara cu concursul dlui dr. Victor Gerasim a aranjat concert a doua zi de Crăciun (8 Ianuarie st. n.) în sala hotelului »Hunyadi várhoz«.

— Tinerimea din Vidra-de-sus va aranja concert și teatrul împreună cu joc, Marți, în 1 Ianuarie st. v. 1908, în sala școalei din loc, sub conducerea dlui invățător Ioan Luca. Comitetul aranjator.

— »Societatea meseriașilor din Blaj« invită la producția muzicală teatrală, care se va ține în Sâmbătă în 11 Ianuarie 1908 în sala hotelului »Univers«.

Economie.

Convențunea cu Austro-Ungaria. — Unii membri ai comisiei române pentru Încadrarea convenției comerciale între România și Bulgaria vor pleca în ajunul Crăciunului la Viena, spre a începe lucrările pregătitoare. Cealalți membri vor pleca în cursul săptămânei viitoare, și vor sta tot timpul vacanțelor de Crăciun.

De oarece cei mai mulți membri ai comisiei sunt și membri ai Parlamentului, ei nu vor putea sta la Viena decât până la redeschiderea Camerelor. În caz când negocierile nu se vor sfârși până atunci, delegații austro-ungari vor veni la București, unde se vor continua tratativele.

(»Voința Națională«).

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapestă, 10 Ian. 1908.

INCHEEREA în 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 kg.)	26·10—26·12
Secară pe Apr.	23·32—23·36
Ovăs pe Apr.	16·72—16·74
Cucuruz pe Mai 1908	14·40—14·42

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragezim ea tinereței, împiedecă formarea crețelor, face să dispare imediat pistruile, petele de fier și tot felul de necurățenii ale pielei. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de erin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumuseței, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spirt de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătresei, întărește rădăcinile bolnavelor ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mâinilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comandele din provincie se indeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește impachetarea și porto.

INCHEEREA în 4 ORE :

Grâu pe Apr.	26·32—26·34
Secară pe Apr.	23·56—23·58
Ovăs pe Apr.	16·92—16·94
Cucuruz pe Mai 1908	16·78—16·82

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Oră	24 K. 40—25 K. 65 fil
Din comitatul Albei	24 · 70—25 · 50 ·
De Pesta	24 · 55—25 · 70 ·
Bănățenesc	24 · 60—25 · 40 ·
De Bacica	24 · 75—25 · 55 ·
Săcară	22 · 70—22 · 90 ·
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 · 50—15 · 70 ·
· de cvalitatea II	15 · 30—15 · 50 ·
Ovăs	16 · 95—17 · —
· , II	16 · 30—16 · 65 ·
Cucuruz vechiu	— · — ·
· nou	13 · 90—14 · 10 ·

BIBLIOGRAFIE.

Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legate în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil. Se află de vânzare la »Tipografia diecesană« și la »Tribuna«.

ANEMIA

o vindecă foarte repede Emulsionea SCOTT și îndepărtează și slăbiciunea, indispoziția și deprimarea provenite din această boală. Buna reputație ce și-a câștigat-o Emulsionea SCOTT mai ales în cazuri de anemie se bazează pe aceea, că la prepararea acestui medicament se folosesc cele mai fine materii ce se pot procura cu bani, și care s-au putut descoperi după experiențe de ani îndelungă și mai ales că prin

PREPARAREA

lui SCOTT

aceste materii sunt gustoase și ușor de digerat. Rezultatul acestora e acest preparat a cărui putere nutritivă e neîntrecută.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil

Se capătă în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsionei vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Poșta Redacției.

I. C. în Cefă. N-am primit nimic ce să nu fi publicat. Stăm cu placere la dispoziția cauzei invățătorilor. Trimiteți și tipăriți cu placere. Multe salutări.

Poșta Administrației.

Demetru Matiut. Kétegyháza. Am primit 4 cor. ca abonament pe 1907.

Dr. L. Georgescu. Recaș. Am primit 12 cor. pe I sem. 1908.

Pavel Maghet. Szocsány. Am primit 2 cor. ca abonament pe I sem. 1908.

Lazar Burulean. Reșița. Am primit 2 cor. ca abonament pe I sem. 1908.

Sava Crăciun. Sz. Csanád. Am primit 2 cor. pe 1908.

Arcadie Stancu. Călacea. Pentru foaia »Zăvodul« scrie lui Vasile Podoabă din Kolozsvár.

Const. David. Vinești. Am primit 4 cor. abonament pe 1908.

George Secoșan. Gertenyes. Am primit 2 cor. abonament până la 1 Iulie 1908.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

DIRECȚIUNEA DE CREDIT ȘI ECONOMII SOC.
PE ACȚIUNI IN PUJ, escrie

CONCURS.

pentru ocuparea postului de **contabil** și a postului de **cassar**.

Postul de **contabil** e dotat cu un salar anual fix de 1400 coroane și tantiemele statutare.

Reflectanții la acest post să dovedească, că sunt absolvenți de școalele comerciale și în rugările scrisă cu mâna proprie să să amintească și aceia, că ce limbi străine posede depetentul.

Cei cu praxă vor fi preferați.

Postul de **cassar** e dotat cu un salar anual fix de 600 cor. și tantiemele statutare. Cassarul e dator a depune o cauțiune de 1000 coroane.

Alegerile pentru ambele posturi să vor face pe un an de zile provizor, când apoi va decide direcționea asupra definitizării.

Concursele sunt să inainte până la 20 Ianuarie a. c. la subscrisa direcțione.

Atât postul de **contabil**, cât și cel de **cassar** sunt să ocupa în termin de 15 zile dela alegere.

Puj, la 2 Ianuarie 1906.

Direcționea.

Se caută

2—3 acușitori (agenți ambulanți), cari pot afla aplicare la **agentura principală din Arad de asigurare »Transilvania«**, pe lângă emolumente convenabile. Reflectanții să-și nășteze ofertul până la 15 crt. n.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás

stăjune balneară aranjată din nou

expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare

ACID-CARBONIC-LICHID

chemicește curat și natural, în lichid din istorile de acid carbonic din baia celebră Buziás, pentru prepararea apelor gazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic secid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examină pe cele chimice măneările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosl și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. În urma examinării s-a constatat că acestea corespund pe deplin cerințelor higienice și pe baza conținutului carbonic bogat se califică de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

produse secid-carbonice și ape minerale al stăjinei balneară Muschong-Buzies în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZEN-SAV MŰVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKULDÉSI TELEPE BUZIÁSFÜRDÖN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Se caută Un Grădinăru

care se pricepe la grădinăria legumelor și a florilor. La început ca încercare va primi 75 cor. plată lunară. Dacă el îmi va conveni și voi urmărida plata și îl voi aplică în mod definitiv.

Sunt preferați cei ce știu vorbi și scrie românește. Starea civilă, căsătorit sau necăsătorit, nu impoartă, numai să fie intelligent, harnic și fără cusururi sau vîții, atunci el va găsi un viitor sigur la mine.

Adresa:

Nagy Gábor, Nagy-Kágya.

Iun. Hepp Gyula

LIPPA.

Recomandă assortimentul lui de **diferite pieluri**, anume opinci recunoscute de locuitorii români din ūnuri veche.

IRMA FONDATĂ LA ANUL 1860.

Drougerie nouă.

Oszkár Dubiniewicz

Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 8

Recomandă: Totfelul de articlii pentru curarea vitelor, îngrijirea bolnavilor și ... economia casnică. ...

Esențe de rum și licor, pudre pentru față, săpunuri, parfumuri, rum, cognac, teă în pachete și cantități după plac.

Aparate și ace pentru braudare fardere.

Plate de lemn formulate pentru lucrări Tarsó, Kerbschnitt și aşa zise de ardere.

Drougerie nouă.

Pictură fără profesor.

Dacă voi să studiați singuri pictura, cereți broșura lui Andronie Tarănu. (Botoșani România.) Prețul 3 coroane expediat prin mandat poștal. Broșura se trimite imediat și francată.

Cântarea înaltă sufletul!

GEORGE DIMA: Cele mai frumoase compoziții de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui măestru al musicii au apărut la

H. ZEIDNER în Brașov. Catalog gratuit!

In aceeași librărie este un sortiment bogat încărți literare românești, de ușenii penit scris și desen, deposit de hârtie, și despre aceste se afă catalog, care se trimite gratuit.

.. Cel mai ieftin izvor ..
de cumpărare pentru Crăciun.

Prăvălie nouă.

Fischer Mór

ARAD, piața Andrásy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Bogat assortiment de cele mai nouă și bune calități de porcelan, sticle, lampe, rame, argint de china și aplacca obiecte de valoare și tacamuri, precum și articole .. de lux. ..

TRUSOURI pentru MIRESE.

Obiecte ocazionale, cadouri de Crăciun și Anul-nou. Mare magazin de pânze de oleiu. -

Tablouri de oleiu originale.

Cadouri de Crăciu.

Haltenberger Béla,

văpsitorie de haine, curățitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

KASSA.

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpsește într-o coloare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

În casuri de doliu, se văpsește imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expedierea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

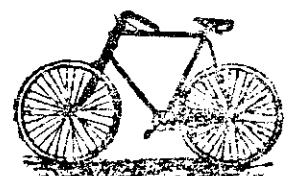
Odăjii bisericesti, brodăriile se curăță frumos și multă îngrijire.

NEMECSEK VINCZE Szeged

Valéria-
ter (palatul dr.
Gold-
schmidt)

Au **biciclete** cele mai bine sosit

Mă rog a-mi visita depositul, este istorul cel mai bun de cumpărăt în părțile constitutive și **gumi**, email lăciu și nielatură cu preț moderat, **masini de cusut SINER** și mașini pentru măiestri. În atelierul meu mechanic fac tot felul de articlii de bransă aceasta și anume: **pusti**, mașini grăitoare, mașini de brodat, utensili artiștice pentru ingineri și medici, lucruri de arhopedie și de tehnica electrică, telegrafuri de casă și orice fel de transformări.

— Se pot cere și solviri în rate. —